

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 4 maja 2017 r.* — Odesłanie prejudycjalne — Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Rozporządzenie (WE) nr 44/2001 — Artykuł 27 — Zawisłość sporu — Sąd, przed który najpierw wytoczono powództwo — Artykuł 30 pkt 1 — Pojęcie „dokumentu wszczynającego postępowanie” lub „dokumentu równorzędnego” — Wniosek o przeprowadzenie ekspertyzy sądowej w celu zachowania lub wykazania, przed rozpoczęciem postępowania procesowego, dowodu na istnienie okoliczności faktycznych mogących uzasadniać wytoczenie następnie powództwa

W sprawie C-29/16

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Landgericht Stralsund (sąd okręgowy w Stralsundzie, Niemcy) postanowieniem z dnia 8 stycznia 2016 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 18 stycznia 2016 r., w postępowaniu:

HanseYachts AG

przeciwko

Port D’Hiver Yachting SARL,

Société Maritime Côte D’Azur,

Compagnie Generali IARD SA,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: M. Ilešič, prezes izby, A. Prechal, A. Rosas, C. Toader (sprawozdawca) i E. Jarašiūnas, sędziowie,

rzecznik generalny: H. Saugmandsgaard Øe,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu HanseYachts AG przez O. Hechta, Rechtsanwalt,
- w imieniu Port D’Hiver Yachting SARL przez J. Bauerreisa, Rechtsanwalt,
- w imieniu Société Maritime Côte D’Azur przez A. Fischer, Rechtsanwältin,

* Język postępowania: niemiecki.

- w imieniu Compagnie Generali IARD SA przez C. Tendila, prezesa, wspieranego przez J. Laborde’a, Rechtsanwalt,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Heller oraz M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 26 stycznia 2017 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 30 pkt 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 4, s. 42).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy spółką HanseYachts AG a spółką Port D’Hiver Yachting SARL, Société Maritime Côte d’Azur (zwaną dalej „SMCA”) i spółką Compagnie Generali IARD SA (zwaną dalej „Generali IARD”) w przedmiocie żądania ustalenia braku odpowiedzialności odszkodowawczej HanseYachts z tytułu szkody podnoszonej przez SMCA.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motyw 15 rozporządzenia nr 44/2001 ma następujące brzmienie:

„W interesie zgodnego [harmonijnego] wymiaru sprawiedliwości należy unikać tak dalece, jak jest to tylko możliwe, równoległych postępowań, aby w dwóch państwach członkowskich nie zapadały niezgodne ze sobą orzeczenia. Należy przewidzieć jasną i skuteczną regulację w celu wyjaśnienia kwestii zawisłości sprawy i postępowań pozostających w związku, jak również w celu zapobiegania problemom wynikającym z różnego określenia w poszczególnych państwach momentu, od którego postępowanie uważa się za zawisłe. Dla celów niniejszego rozporządzenia moment ten powinien zostać określony autonomicznie”.

- 4 Rozdział II owego rozporządzenia, zatytułowany „Jurysdykcja”, zawiera sekcję 2, zatytułowaną „Jurysdykcja szczególna”. Rzeczoną sekcją II obejmuje w szczególności art. 5 owego rozporządzenia, który przewiduje:

„Osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, może być pozwana w innym państwie członkowskim:

- 1) a) jeżeli przedmiotem postępowania jest umowa lub roszczenia wynikające z umowy – przed sąd miejsca, gdzie zobowiązanie zostało wykonane albo miało być wykonane;
- b) w rozumieniu niniejszego przepisu – i o ile co innego nie zostało uzgodnione – miejscem wykonania zobowiązania jest:
 - w przypadku sprzedaży rzeczy ruchomych – miejsce w państwie członkowskim, w którym rzeczy te zgodnie z umową zostały dostarczone albo miały zostać dostarczone;
 - [...]

[...]

3) jeżeli przedmiotem postępowania jest czyn niedozwolony lub czyn podobny do czynu niedozwolonego albo roszczenia wynikające z takiego czynu – przed sąd miejsca, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę;

[...]”.

5 Należąca do owego rozdziału II sekcja 7, zatytułowana „Umowa dotycząca jurysdykcji [Prorogacja jurysdykcji]”, obejmuje w szczególności art. 23 rozporządzenia nr 44/2001, który w ust. 1 stanowi:

„Jeżeli strony, z których przynajmniej jedna ma miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, uzgodniły, że sąd lub sądy państwa członkowskiego powinny rozstrzygać spór już wynikły albo spór przyszły mogący wynikać z określonego stosunku prawnego, to sąd lub sądy tego państwa członkowskiego mają jurysdykcję. Sąd lub sądy tego państwa członkowskiego mają jurysdykcję wyłączną, o ile strony nie uzgodniły czego innego [...]”.

6 Należąca do owego rozdziału II sekcja 9, zatytułowana „Zawisłość sprawy – sprawy wiążące się ze sobą”, obejmuje art. 27–30 owego rozporządzenia. Zgodnie z art. 27 tego rozporządzenia:

„1. Jeżeli przed sądami różnych państw członkowskich zawisły sprawy o to samo roszczenie między tymi samymi stronami, sąd, przed który wytoczono powództwo później, z urzędu zawiesza postępowanie do czasu stwierdzenia jurysdykcji sądu, przed który najpierw wytoczono powództwo.

2. Jeżeli stwierdzona zostanie jurysdykcja sądu, przed który najpierw wytoczono powództwo, sąd, przed który wytoczono powództwo później, stwierdza brak swojej jurysdykcji na rzecz tego sądu”.

7 Artykuł 30 powołanego rozporządzenia stanowi:

„Dla celów niniejszej sekcji przyjmuje się, że powództwo zostało wytoczone przed sąd:

1) w chwili, w której dokument wszczynający postępowanie albo dokument mu równorzędny został wniesiony do sądu, pod warunkiem że powód nie zaniechał następnie podjęcia czynności, do których podjęcia był zobowiązany celem spowodowania doręczenia dokumentu pozwanemu; lub

[...]”.

Prawo francuskie

8 W księdze I francuski kodeks postępowania cywilnego zawiera tytuł VII, zatytułowany „Sądowe postępowanie dowodowe”. Podtytuł II owego tytułu VII, zatytułowany z kolei „Środki dowodowe”, obejmuje art. 145, który stanowi:

„W przypadku gdy istnieje uzasadniony powód do zachowania lub wykazania przed rozpoczęciem postępowania procesowego dowodu na okoliczności, od którego mógłby zależeć wynik sprawy, dopuszczalne prawnie środki dowodowe mogą zostać zarządzone na wniosek każdego zainteresowanego za pośrednictwem pisma wszczynającego postępowanie lub w ramach powództwa mającego na celu zastosowanie środka tymczasowego”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 9 Z postanowienia odsyłającego i z akt sprawy przekazanych Trybunałowi wynika, że HanseYachts, spółka z siedzibą w Greifswaldzie (Niemcy), zajmuje się produkcją i sprzedażą łodzi motorowych i żaglowych. Spółka Port D’Hiver Yachting prowadzi handel łodziami i ma swoją siedzibę we Francji.
- 10 W drodze umowy z dnia 14 kwietnia 2010 r. spółka HanseYachts sprzedała spółce Port D’Hiver Yachting łódź motorową model Fjord 40 Cruiser. Łódź została dostarczona spółce Port D’Hiver w dniu 18 maja 2010 r. w Greifswaldzie, miejscowości znajdującej się w okręgu sądowym Landgericht Stralsund (sądu okręgowego w Stralsundzie). Następnie łódź została przetransportowana do Francji i odsprzedana w dniu 30 kwietnia 2010 r. spółce SMCA, z siedzibą w tym samym państwie.
- 11 W dniu 1 sierpnia 2011 r. spółki HanseYachts i Port D’Hiver Yachting zawarły umowę agencji, która zawierała klauzulę prorogacyjną przyznającą jurysdykcję sądom w Greifswaldzie oraz wskazywała prawo niemieckie jako prawo właściwe. Zgodnie z art. 22 owej umowy zastępowała ona wszelkie zawarte wcześniej między stronami porozumienia pisemne lub ustne.
- 12 W następstwie odkrytego w sierpniu 2011 r. uszkodzenia jednego z silników łodzi spółka SMCA wystąpiła do tribunal de commerce de Marseille (sądu gospodarczego w Marsylii, Francja) z wnioskiem o zarządzenie środka tymczasowego („assignation en référé”), doręczonym w dniu 22 września 2011 r. spółce Port D’Hiver Yachting, żądając przeprowadzenia ekspertyzy sądowej przed rozpoczęciem postępowania procesowego na podstawie art. 145 francuskiego kodeksu postępowania cywilnego. Spółka ta wystąpiła również z powództwem przeciwko spółce Volvo Trucks France SAS jako producentowi silnika. W 2012 r. spółka Generali IARD wstąpiła do sprawy jako ubezpieczyciel spółki Port D’Hiver Yachting. Również spółka HanseYachts została w 2013 r. przypozwana jako producent przedmiotowej łodzi.
- 13 W dniu 18 września 2014 r. wyznaczony przez tribunal de commerce de Marseille (sąd gospodarczy w Marsylii) biegły przedstawił swoje sprawozdanie końcowe.
- 14 W dniu 15 stycznia 2015 r. spółka SMCA wystąpiła do tribunal de commerce de Toulon (sądu gospodarczego w Tulonie, Francja) z powództwem przeciwko spółkom Port D’Hiver Yachting, Volvo Trucks France oraz HanseYachts, żądając naprawienia szkody, jaką spółka ta miała ponieść, oraz zasądzenia zwrotu kosztów związanych z przeprowadzeniem ekspertyzy sądowej. Powództwo skierowane przeciwko HanseYachts było oparte na rękojmi producenta za wady ukryte.
- 15 Przed wytoczeniem powództwa przed tribunal de commerce de Toulon (sąd gospodarczy w Tulonie), lecz po wystąpieniu z wnioskiem w przedmiocie środków tymczasowych do tribunal de commerce de Marseille (sądu gospodarczego w Marsylii), w dniu 21 listopada 2014 r. spółka HanseYachts wystąpiła do Landgericht Stralsund (sądu okręgowego w Stralsundzie) z powództwem o ustalenie nieistnienia prawa, żądając stwierdzenia, że spółkom Port D’Hiver Yachting, SMCA i Generali IARD nie przysługują żadne roszczenia w związku z przedmiotową łodzią.
- 16 Jako że pozwane w postępowaniu głównym podniosły zarzut zawisłości sporu zgodnie z art. 27 rozporządzenia nr 44/2001, sąd odsyłający stawia sobie pytanie, czy w świetle art. 30 rzeczzonego rozporządzenia powinien zawiesić postępowanie jako sąd, przed który później wytoczono powództwo, do czasu ustalenia jurysdykcji tribunal de commerce de Toulon (sądu gospodarczego w Tulonie), jako sądu, przed który najpierw wytoczono powództwo, czy też przeciwnie, może on przystąpić do merytorycznego rozpatrywania sprawy jako sąd, przed który najpierw wytoczono powództwo. W kwestii tej sąd odsyłający uważa, że decyzja, jaką miałby podjąć, zależy od tego, czy akt, który wszczął przed tribunal de commerce de Marseille (sądem gospodarczym w Marsylii) postępowanie dowodowe, stanowi „dokument wszczynający postępowanie albo dokument równorzędny”

w rozumieniu art. 30 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001, czy też przymiot ów posiada jedynie akt, za pomocą którego zostało wytoczone powództwo przed tribunal de commerce de Toulon (sąd gospodarczy w Tulonie).

- 17 Sąd odsyłający uważa, że przesłanki stosowania art. 27 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 są spełnione, ponieważ powództwa wszczęte przed tribunal de commerce de Toulon (sądem gospodarczym w Tulonie) oraz w ramach postępowania głównego dotyczą tych samych stron, mają ten sam przedmiot i tę samą przyczynę. Sąd odsyłający podkreśla, że z orzecznictwa Trybunału, w szczególności z wyroków z dnia 25 października 2012 r., Folien Fischer i Fofitec (C-133/11, EU:C:2012:664, pkt 42 i nast.), a także z dnia 19 grudnia 2013 r., Nipponkoa Insurance (C-452/12, EU:C:2013:858, pkt 41 i nast.), wynika, że fakt, iż powództwo wytoczone w postępowaniu głównym dotyczy ustalenia nieistnienia prawa, nie stoi na przeszkodzie stwierdzeniu zawisłości sprawy.
- 18 Zdaniem Landgericht Stralsund (sądu okręgowego w Stralsundzie) przewidziane przez prawo francuskie żądanie przeprowadzenia ekspertyzy sądowej przed rozpoczęciem postępowania procesowego oraz powództwo co do istoty, które zostało następnie wytoczone, stanowią merytoryczną całość, a wytoczenie powództwa co do istoty jest logiczną kontynuacją sporu istniejącego pomiędzy stronami. Z tego względu uważa on, że to przed sądy francuskie najpierw wytoczono powództwo dotyczące sporu pomiędzy tymi samymi stronami, mające ten sam przedmiot i tę samą przyczynę, co powództwo zawisłe przed nim.
- 19 Brzmienie art. 30 rozporządzenia nr 44/2001, zgodnie z którym uznaje się, że powództwo zostało wytoczone przed sąd nie tylko w wyniku wniesienia do sądu „dokumentu wszczynającego postępowanie”, ale również „dokumentu równoważnego”, uzasadnia – w przekonaniu sądu odsyłającego – szeroką interpretację tego przepisu, tak iż wnioski o wszczęcie niezależnego postępowania dowodowego, takiego jak ustanowione na podstawie art. 145 francuskiego kodeksu postępowania cywilnego, może być uznany za dokument równoważny z dokumentem wszczynającym postępowanie w sprawie.
- 20 W tych okolicznościach Landgericht Stralsund (sąd okręgowy w Stralsundzie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Jeżeli przepisy proceduralne państwa członkowskiego przewidują niezależne postępowanie dowodowe, w którym na zlecenie sądu zasięgana jest opinia biegłego (w tym wypadku »ekspertyza sądowa prawa francuskiego«), i jeżeli w tym państwie prowadzone jest takie postępowanie, a następnie w tym samym państwie członkowskim między tymi samymi stronami zostaje wszczęte postępowanie sporne [co do istoty], opierające się na wynikach niezależnego postępowania dowodowego:

Czy w tym wypadku należy uznać, że pismo, za którego pośrednictwem wszczęte zostało niezależne postępowanie dowodowe, stanowi »dokument wszczynający postępowanie albo dokument równorzędny« w rozumieniu art. 30 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001? Czy też należy przyjąć, że za »dokument wszczynający postępowanie albo dokument równorzędny« można uznać jedynie pismo, za którego pośrednictwem wszczęte zostaje postępowanie sporne?».

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 21 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający pragnie w istocie ustalić, czy art. 27 ust. 1 i art. 30 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście zawisłości sporu moment wszczęcia postępowania zmierzającego do uzyskania zarządzenia środka dowodowego przed wszczęciem postępowania procesowego można uważać za moment, od którego przyjmuje się, że powództwo „zostało wytoczone” w rozumieniu owego art. 30 pkt 1 przed sądem, który ma rozstrzygnąć co do istoty sprawy, gdy powództwo co do istoty zostało wytoczone w tym samym państwie członkowskim w oparciu o wyniki postępowania dowodowego.

- 22 Tytułem wstępu należy w pierwszej kolejności zauważyć, że rozporządzenie nr 44/2001 zostało uchylone przez rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1). Niemniej jednak rozporządzenie 1215/2012, zgodnie z jego art. 81, stosuje się dopiero od dnia 10 stycznia 2015 r. W konsekwencji wnioszek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczący powództwa wytoczonego przez HanseYachts w dniu 21 listopada 2014 r. należy zbadać na gruncie rozporządzenia nr 44/2001.
- 23 Następnie należy stwierdzić, że Trybunałowi nie zostało przedstawione pytanie dotyczące jurysdykcji międzynarodowej sądu odsyłającego oraz tribunal de commerce de Toulon (sądu gospodarczego w Tulonie), mimo przedstawienia dodatkowych wyjaśnień w tym przedmiocie przez sąd odsyłający. O ile w ramach niniejszej sprawy HanseYachts wydaje się domagać ustalenia jurysdykcji wyłącznej sądów niemieckich na podstawie art. 23 rozporządzenia nr 44/2001, o tyle sąd odsyłający potwierdza swoją jurysdykcję międzynarodową wywodzoną z art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 i uważa, że żadna jurysdykcja wyłączna sądów niemieckich nie stoi na przeszkodzie wytoczeniu powództwa przed tribunal de commerce de Toulon (sąd gospodarczy w Tulonie), przy czym sąd francuski wywodzi swoją jurysdykcję międzynarodową z kolei z art. 5 ust. 3 rzeczonego rozporządzenia.
- 24 W kwestii tej należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem tylko do sądu krajowego, przed którym zawisł spór i który jest zobowiązany do jego rozstrzygnięcia, należy ocena – w świetle szczególnych okoliczności sprawy – zarówno konieczności wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym dla potrzeb wydania wyroku, jak i zasadności zadawanych Trybunałowi pytań (zob. wyrok z dnia 27 lutego 2014 r., Cartier parfums-lunettes i Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, pkt 25 i przytoczone tam orzecznictwo). Trybunał zamierza w związku z tym udzielić odpowiedzi na przedstawione pytanie bez nawiązywania do kwestii jurysdykcji międzynarodowej sądu odsyłającego.
- 25 Należąca do rozdziału II rozporządzenia nr 44/2001 sekcja 9, zatytułowana „Zawisłość sprawy – sprawy wiążące się ze sobą”, obejmuje art. 27–30 owego rozporządzenia. W interesie dobrej administracji wymiarem sprawiedliwości w ramach Unii Europejskiej przepisy tej sekcji dążą – tak dalece, jak jest to tylko możliwe – do zapewnienia unikania postępowań równoległych przed sądami różnych państw członkowskich oraz wydawania niezgodnych ze sobą orzeczeń.
- 26 Z brzmienia art. 27 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 wynika, że sytuacja zawisłości sprawy zachodzi, gdy powództwa o to samo roszczenie zostały wytoczone między tymi samymi stronami przed sądami różnych państw członkowskich.
- 27 Sąd odsyłający uważa, że sytuacja zawisłości zachodzi pomiędzy zawisłą przed nim sprawą oraz sprawą zawisłą przed tribunal de commerce de Toulon (sądem gospodarczym w Tulonie). Sąd ten uściśla, że ciężący na nim – jako na sądzie, przed który wytoczono powództwo później – obowiązek zawieszenia postępowania powstaje tylko wtedy, gdy postępowanie w przedmiocie powództwa co do istoty sprawy wytoczone przed tribunal de commerce de Toulon (sąd gospodarczy w Tulonie) należałoby uznać za rozpoczęte na etapie postępowania dowodowego wszczętego przed tribunal de commerce de Marseille (sądem gospodarczym w Marsylii).
- 28 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że przewidziany w art. 27 rozporządzenia nr 44/2001 mechanizm rozstrzygający kwestię zawisłości sporu ma charakter obiektywny i automatyczny i opiera się na porządku chronologicznym wytaczania powództw (zob. podobnie wyrok z dnia 22 października 2015 r., Aannemingsbedrijf Aertssen i Aertssen Terrassements, C-523/14, EU:C:2015:722, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 29 W tym kontekście art. 30 rzeczonego rozporządzenia definiuje w jednolity i autonomiczny sposób moment, od którego przyjmuje się, że powództwo zostało wytoczone dla celów stosowania sekcji 9 rozdziału II owego rozporządzenia, a w szczególności art. 27, regulującego zawisłość spraw (wyrok

z dnia 22 października 2015 r., Aannemingsbedrijf Aertssen i Aertssen Terrassements, C-523/14, EU:C:2015:722, pkt 57). Zgodnie z art. 30 pkt 1, o którego wykładnię wniesiono, powództwo uważa się za wytoczone przed sąd w chwili, w której dokument wszczynający postępowanie albo dokument mu równorzędny został wniesiony do sądu, pod warunkiem że powód nie zaniechał następnie podjęcia czynności, do których podjęcia był zobowiązany celem spowodowania doręczenia dokumentu pozwanemu.

- 30 Jeżeli chodzi o cel tego uregulowania z motywu 15 rozporządzenia nr 44/2001 wynika, że przepis ten dąży w szczególności do tego, by zaradzić problemom wynikającym z różnego określenia w poszczególnych państwach momentu, od którego postępowanie uważa się za zawisłe, który to moment powinien zostać określony autonomicznie. Ponadto, jak podniósł również rzecznik generalny w pkt 67 swojej opinii, z poprzedzających przyjęcie rozporządzenia prac legislacyjnych, w szczególności z projektu rozporządzenia Rady (WE) w sprawie jurysdykcji i wykonywania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych [COM(1999) 348 wersja ostateczna] wynika, że nadrzędnym celem przyjęcia art. 30 było zmniejszenie stopnia niepewności prawa spowodowanej różnorodnością istniejących w państwach członkowskich przepisów mających na celu określenie momentu wszczęcia postępowania przed sądem dzięki przepisowi materialnoprawnemu umożliwiającemu ustalenie tego momentu w prosty i ujednolicony sposób.
- 31 W rozpatrywanej sprawie z art. 145 francuskiego kodeksu postępowania wynika, że zgodnie z prawem francuskim gdy istnieje uzasadniony powód do zachowania lub wykazania przed rozpoczęciem postępowania procesowego dowodu na okoliczności, od którego mógłby zależeć wynik sprawy, dopuszczalne prawnie środki dowodowe mogą zostać zarządzane na wniosek każdego zainteresowanego za pośrednictwem pisma wszczynającego postępowanie lub w ramach powództwa mającego na celu zastosowanie środka tymczasowego. Do rzeczonych środków dowodowych zalicza się między innymi opinia biegłego sądowego.
- 32 Przepis ten wskazuje wyraźnie, że odnośny wniosek o przeprowadzenie środka dowodowego jest składany „przed rozpoczęciem postępowania procesowego”. W odpowiedziach udzielonych na pytania zadane przez Trybunał w charakterze środków organizacji postępowania na podstawie art. 61 ust. 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem rząd francuski podniósł w pierwszej kolejności, że brzmienie art. 145 francuskiego kodeksu postępowania cywilnego odzwierciedla autonomię środków dowodowych zarządzanych na jego podstawie w stosunku do postępowania co do istoty sprawy toczzonego między tymi samymi stronami, ponieważ o przeprowadzenie ich należy wnieść „przed rozpoczęciem postępowania procesowego”. Ponadto zdaniem rządu francuskiego wniosek złożony na podstawie art. 145 kodeksu francuskiego postępowania cywilnego jest składany do sądu innego aniżeli sąd właściwy do rozpatrzenia sprawy co do istoty. W końcu rząd francuski podkreślił, że sąd, do którego wpłynął wniosek złożony na podstawie art. 145 francuskiego kodeksu postępowania cywilnego, przestaje być właściwy w momencie zarządzenia żądanego środka dowodowego.
- 33 Z przedstawionej przez rząd francuski wykładni art. 145 francuskiego kodeksu postępowania cywilnego wynika, że pomiędzy sądem rozpatrującym wniosek złożony na podstawie przywołanego przepisu a sądem rozpatrującym sprawę co do istoty może co prawda zachodzić związek, w sytuacji gdy środek dowodowy został zarządzony, niemniej jednak tego rodzaju postępowanie dowodowe ma charakter niezależny względem postępowania co do istoty, które w odpowiednim przypadku może zostać wszczęte w następnej kolejności.
- 34 Należy jednak uściślić, że na sądzie krajowym spoczywa obowiązek zweryfikowania powyższej interpretacji, gdyż Trybunał nie jest właściwy do orzekania w przedmiocie wykładni prawa wewnętrznego danego państwa członkowskiego (zob. w szczególności wyrok z dnia 13 grudnia 2012 r., Caves Krier Frères, C-379/11, EU:C:2012:798, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 35 Z uwagi na niezależny charakter postępowania dowodowego oraz wyraźny rozdział pomiędzy postępowaniem dowodowym z jednej strony a ewentualnym postępowaniem co do istoty z drugiej strony pojęcie „dokumentu równoważnego” względem do dokumentu wszczynającego postępowanie w rozumieniu art. 30 rozporządzenia nr 44/2001 nie może być interpretowane w ten sposób, że dla celów oceny sytuacji zawisłości sporu i ustalenia sądu, przed który najpierw wytoczono powództwo w rozumieniu art. 27 ust. 1 rzeczonego rozporządzenia, dokument wszczynający owo postępowanie dowodowe można uznać również za dokument wszczynający postępowanie co do istoty. Taka wykładnia byłaby ponadto trudna do pogodzenia z celem realizowanym przez ów art. 30 pkt 1, który – tak jak został on przywołany w pkt 30 niniejszego wyroku – dotyczy umożliwienia ustalenia momentu wszczęcia postępowania przed sądem w prosty i ujednolicony sposób.
- 36 W świetle całokształtu powyższych rozważań na przedstawione pytanie należy odpowiedzieć, że art. 27 ust. 1 i art. 30 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście zawisłości sporu moment wszczęcia postępowania zmierzającego do uzyskania zarządzenia środka dowodowego przed wszczęciem postępowania procesowego nie może być uważany za moment, od którego przyjmuje się, że powództwo „zostało wytoczone” w rozumieniu owego art. 30 pkt 1 przed sądem, który ma rozstrzygnąć co do istoty sprawy, gdy powództwo co do istoty zostało wytoczone w tym samym państwie członkowskim w oparciu o wyniki postępowania dowodowego.

W przedmiocie kosztów

- 37 Dla stron postępowania głównego niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron postępowania głównego, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 27 ust. 1 i art. 30 pkt 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że w kontekście zawisłości sporu moment wszczęcia postępowania zmierzającego do uzyskania zarządzenia środka dowodowego przed wszczęciem postępowania procesowego nie może być uważany za moment, od którego przyjmuje się, że powództwo „zostało wytoczone” w rozumieniu owego art. 30 pkt 1 przed sądem, który ma rozstrzygnąć co do istoty sprawy, gdy powództwo co do istoty zostało wytoczone w tym samym państwie członkowskim w oparciu o wyniki postępowania dowodowego.

Podpisy